

СТАТИСТИЧНА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: ПОНЯТТЯ ТА ПОРЯДОК ПОДАННЯ

STATISTICAL REPORTING OF THE ENTERPRISE: THE CONCEPT AND PROCEDURE OF SUBMISSION

УДК 657. 37

DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct66-38>**Дубина О.Л.**старший викладач кафедри обліку,
оподаткування та УФЕБДніпровський державний
аграрно-економічний університет**Шевченко Т.О.**старший викладач кафедри обліку,
оподаткування та УФЕБДніпровський державний
аграрно-економічний університет**Ткаченко О.С.**к.е.н., доцент кафедри обліку,
оподаткування та УФЕБДніпровський державний
аграрно-економічний університет**Dubyna Olena**Dnipro State Agrarian and Economic
University**Shevchenko Tetiana**Dnipro State Agrarian and Economic
University**Tkachenko Oleksandr**Dnipro State Agrarian and Economic
University

У статті розглянуто поняття статистичної звітності. Визначено значення та роль статистичної звітності в системі бухгалтерської звітності підприємства. З'ясовано, що показники звітності мають вплив на прийняття рішень щодо господарської діяльності як окремого підприємства, так і економіки країни в цілому, а також прогнозування економічних показників подальшого розвитку. Виявлено основні ознаки та джерела отримання інформації для її складання. Встановлено, що основними якостями статистичної звітності є обов'язковість, систематичність та достовірність. Досліджено такі основні ознаки класифікації статистичної звітності як частота та терміни подання, призначення, адресати та способи відправлення. Проаналізовано види звітності відповідно до ознак її класифікації. Розглянуто та описано порядок і терміни подання звітності до органів державної служби статистики України, відповідальність підприємства за їх порушення.

Ключові слова: статистична звітність, статистичне спостереження, ознаки звітності, терміни подання звітності, форма звітності, альбом форм державних статистичних спостережень, державна служба статистики, електронний звіт.

The article considers the concept of statistical reporting and the urgency of the issue of statistical reporting. The practical value of reporting is to use its indicators for realization economic analysis of activities in order to obtain the necessary information for management, summarizing results and making management decisions. The importance and role of statistical reporting in the system of accounting of business entities is determined. The main purpose of statistical reporting is the observation of economic processes in time and space in order to develop a database of statistical information. Statistical reporting has a great importance among other types of reporting, such as financial, tax, special. Found that, reporting indicators have an impact on business decisions as a separate enterprise economy of the country as a whole forecasting economic indicator of further development. The main features and sources of information for compiling statistical reports are identified. The main sources are primary and consolidated documents, registers of analytical and synthetic accounting. The main features of statistical reporting of the business entity include: compliance with the goal, the presence of statistical observation, the availability of methodology for its compilation. Accounting data are identified as the main sources of reporting. It is established that the main qualities of statistical reporting are binding, systematic and reliable. The main features of the classification of statistical reporting such as the frequency and timing of submission, destination, recipients and methods of transmission have been studied. The classification of statistical reporting was carried out. The types of reporting according to the features of its classification are analyzed. All enterprises submit national forms of statistical reporting and reporting depending on the type of their activity. Considered and described he procedure and deadlines for submitting reports to the bodies of the State Statistics Service of Ukraine and liability of the enterprise for their violation. The actions of the business entity in the case of submission of electronic statistical reporting are determined.

Key words: statistical reporting, statistical observation, features of reporting, deadlines for reporting, reporting form, album of forms of state statistical observations, state statistics service, electronic report.

Постановка проблеми. Управління та керівництво підприємством і державою в цілому залежить від характеру господарських операцій та процесів, що відбуваються, їх обсягів, наявності та використання ресурсів (матеріальних, трудових і фінансових), фінансових результатів діяльності. Основою управління є наявність повної, обґрунтованої інформації, яка повинна бути доцільною і достовірною. Джерелом забезпечення інформаційними потоками є дані бухгалтерського і статистичного обліку, які знаходять своє відображення у звітності підприємства. Практичне значення звітності полягає у використанні її показників для проведення економічного аналізу діяльності з ціллю отримання необхідної інформації для управління, узагальнення результатів та прийняття управлінських рішень. У зв'язку з цим, до звітності підприємства висуваються певні вимоги задля отримання ефективних результатів обробки її показників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Актуальність питання подання статистичної звітності зумовила зацікавленість провідних науковців. Проблема складання та подання статистичної звітності є об'єктом дослідження таких авторів, як Жук А., Ілляшенко К. В., Кварцхава О. В. Король А., Кучеркова С. О., Мервенецька В. Ф., Слободяник Ю. Б. та інших. Але при цьому багато питань залишаються не вирішеними, оскільки зміни, що відбуваються в час трансформації методології бухгалтерського обліку у відповідності до міжнародних стандартів, потребують подальшого вивчення.

Постановка завдання. Основною метою написання статті є дослідження основних аспектів поняття та порядку подання статистичної звітності суб'єктами господарювання в сучасних умовах трансформації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ведення бухгалтерського обліку в Україні передбачає складання та подання бухгалтерської звітності,

яка має різні ознаки, що дозволяє її узагальнювати та класифікувати. Звітність – це підсумкові, взаємопов'язані показники діяльності підприємства, які подаються у вигляді звітів за затвердженою формою, що містять результати і умови діяльності підприємств за визначений період.

Звітність містить інформацію, яка відображає господарську діяльність суб'єктів господарювання і складається на основі даних обліку, за рахунок чого забезпечується її різносторонність. Бухгалтерія підприємства подає звітність, що формується на інформації, показниках бухгалтерського, фінансового, податкового, управлінського (внутрігосподарського), статистичного обліку тощо.

Бухгалтерська звітність суб'єкта господарювання в залежності від місця її використання поділяється на внутрішню і зовнішню (рис. 1).

Внутрішня звітність розробляється самостійно суб'єктами господарювання і підлягає використанню лише в межах підприємства його працівниками. При цьому порядок складання та подання зовнішньої звітності регламентується наказами урядових структур і використовується міністерствами, відомствами, органами державної статистики, фінансовими органами. Користувачами зовнішньої звітності також є акціонери, інвестори, покупці та постачальники, банки, які зацікавлені в результатах діяльності підприємства.

Фінансова звітність містить показники щодо фінансового стану, результатів діяльності і руху грошових коштів підприємства за звітний період. Податкова звітність складається на підставі даних податкового обліку для розрахунку податків. Статистична звітність – складається на підставі даних бухгалтерського і оперативно-технічного обліку для визначення макроекономічних показників. Спеціальна звітність – звітність для органів соціального страхування, відомча та, інша, яка складається на підставі даних бухгалтерського обліку. Управлінська звітність складається для передачі керівництву з метою прийняття на

її основі управлінських рішень і для планування виробництва.

Отже, Слободяник Ю. Б стверджує, що: «статистична звітність – це звітність, яка формує показники про соціально-економічні явища суб'єкта господарювання і на основі якої оцінюють стан та розвиток економіки країни й планують макроекономічні показники. Основними ознаками статистичної звітності є:

- відповідність поставленій меті – підготовка статистичної інформації;

- наявність статистичного спостереження, під час якого відбувається збір інформації про явища і процеси;

- наявність методології для її складання, що передбачає застосування наукових досліджень та міжнародного досвіду» [4].

Основним призначенням статистичної звітності є спостереження за господарськими процесами у часі і просторі з метою розробки бази статистичної інформації для здійснення комплексної оцінки стану фінансово-економічного розвитку держави та її регіонів, а також задля прогнозування розвитку економічної ситуації. Від форми та періодичності подання звітності залежать джерела отримання даних, статистична звітність повинна при її складанні використовувати достовірні дані, отримані з первинних та зведених документів, реєстрів аналітичного та синтетичного обліку. Так, місячна або квартальна статистична звітність ґрунтується на даних синтетичного та аналітичного обліку, а звітність, термін подання якої менший від одного місяця – на основі первинних документів.

Статистична звітність характеризується такими якостями, як обов'язковість, систематичність і достовірність (рис. 2).

З метою успішного впровадження і функціонування статистичної звітності доцільно її впорядковувати за різними ознаками, адже таким чином можна застосовувати різні підходи щодо формування, подання і використання такої звітності.

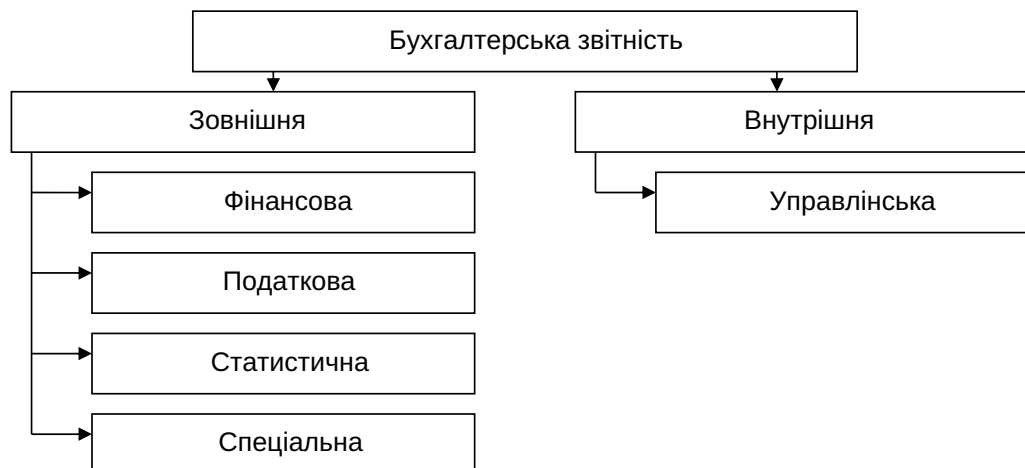

Рис. 1. Класифікація бухгалтерської звітності

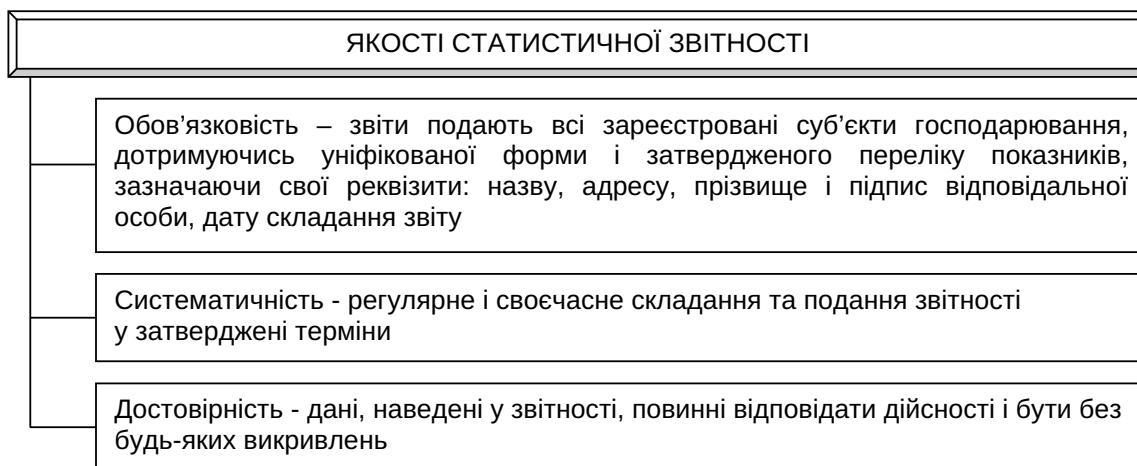

Рис. 2. Якості статистичної звітності

Отже, статистичну звітність можна класифікувати за наступними ознаками (рис. 3).

Статистична звітність за частотою надання має наступні види:

- періодична (місячна, квартальна) – відображає поточну діяльність підприємства (Звіт із праці ф. № 1-ПВ квартальна);

- річна – надає інформацію про результати фінансової, виробничої, інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання за рік (Звіт про посівні площі сільськогосподарських культур ф. № 4 с. г. річна).

Термін подання статистичної звітності переважно встановлюється не пізніше визначеної дати місяця, що наступає за звітним або чітко регламентується конкретною датою. Наприклад, річний Звіт про виробництво та реалізацію промислової продукції ф. № 1П-НПП складається та подається до 28 лютого року, наступного за звітним, а квартальний Звіт про надходження молока сирого на переробні підприємства ф. № 13-заг – не пізніше 4-го числа місяця, наступного за звітним роком [3].

Законодавством України передбачена велика кількість звітно-статистичних форм, які використовуються для збору статистичних даних, але господарюючі суб'єкти повинні складати лише певні форми. Незалежно від форми власності і видів діяльності всі підприємства подають загальнодержавні форми статистичної звітності, а також статистичну звітність в залежності від виду діяльності, яким займається дане підприємство. Тому кількість звітів для підприємств різних галузей буде різнитися.

Розробкою та затвердженням переважної більшості форм статистичних звітів займається Державна служба статистики України. З метою отримання статистичної інформації в розрізі окремих галузей і видів діяльності форми звітів для підприємств розробляються відповідними міністерствами і погоджуються з державною службою статистики України.

Збором та обробкою статистичних звітів займаються регіональні представництва державної

служби статистики України за місцем реєстрації підприємств – суб'єктів господарювання. Статистична звітність може надаватися також до органи, що займаються державним регулюванням окремого виду діяльності: Державна податкова адміністрація, Фонд державного майна, Міністерство юстиції, Міністерство охорони здоров'я тощо. Належна інформація про те, кому і в які терміни подавати ту чи іншу форму звітності, зазначена на бланку відповідного звіту.

Державна служба статистики України для забезпечення своєчасності отримання статистичної інформації щороку розробляє та затверджує перелік форм та рекомендацій щодо їх складання. На 2022 рік затверджено:

- альбом форм державних статистичних спостережень на 2022 рік, в якому наводяться бланки форм державних статистичних спостережень на за розділами та роз'яснення щодо їх заповнення. Зручністю альбому є можливість швидкого друку зазначених документів для використати;

- загальний табель (перелік) форм державних статистичних спостережень на 2022 рік, який містить перелік назв форм статистичної звітності, які потрібно подавати у звітному році, а також накази щодо їх затвердження, періодичність, терміни та строки подання, суб'єкти подання [2].

Всі юридичні особи та фізичні особи-підприємці, що зареєстровані на території України, зобов'язані подавати статистичну звітність. Для отримання повної інформації про форми статистичних спостережень, що мають подаватися протягом поточного року до органів державної статистики суб'єкту господарської діяльності, потрібно на сайті Державної служби статистики України в Кабінеті респондента скористатися сервісом «Пошук за ЄДРПОУ» та зазначити код суб'єкта Єдиного державного реєстру підприємств і організацій, після чого система надасть перелік необхідних до подачі форм [5]. У разі, якщо підприємство не включено до статистичного спостереження,

Рис. 3. Класифікація статистичної звітності

отримаємо повідомлення про те, що в даному звітному періоді звітування не передбачено.

Необхідно звернути увагу на те, що протягом звітного періоду можуть вноситися зміни до плану статистичних спостережень (включатися нові форми статистичної звітності або анулюватися діючі), що пов'язано із потребами отримання актуальної інформації.

Аналізуючи затверджені форми статистичних звітів можна сказати про високе навантаження суб'єктів господарської діяльності, які складають звіти у стислі терміни, переважна кількість форм звітності подається в першу декаду місяця. Тому одним із найважливіших завдань органів державної статистики є удосконалення обліку, розробка методології організації та проведення статистичних спостережень, адаптація форм статистичних звітів до міжнародних стандартів.

Терміни зберігання статистичної документації залежать від наступних факторів: чи здаються документи до Державного архіву, вид статистичних звітів, інформація, яка в ній відображається. Згідно з Кодексом України про адміністративні правопорушення при виявленні порушень правил обліку і статистики на винних осіб можуть накладати адміністративну відповідальність, передбачену ст. 1863 КУпАП. Дана стаття передбачає адміністративне покарання у вигляді штрафів за наступні порушення:

- неподання органам державної статистики результатів проведених статистичних спостережень;
- подання даних не в повному обсязі або перекручених, необ'єктивних, недостовірних даних;
- подання звітно-статистичної документації не за встановленою формою;
- недотримання термінів подання звітів.

У разі виявлення першого правопорушення штраф становить від 10 до 15 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, тобто від 170 до 255 грн., повторне порушення протягом року збільшує розмір штрафу до 15–20 неоподаткованих мінімумів доходів громадян (від 255 до 340 грн). Обов'язки з накладання таких штрафів покладено на посадових осіб органів державної служби статистики України.

Реалізація плану дій уряду щодо реформування органів державного управління передбачає подання в 2022 році державної статистичної звітності до Головного управління статистики в області, в районах і містах наступним чином:

- електронному вигляді за допомогою чат-сервісу в «Кабінеті респондента» на сайті Державної служби статистики України або спеціального комерційного програмного забезпечення;
- паперовому вигляді поштою або особистим врученням Головному управлінню статистики в області [1].

При складанні електронного звіту необхідно виконати наступні дії, які наведені на рисунку 4 [6].

Подання електронної статистичної звітності має переваги перед паперовою формою, оскільки: полегшує роботу бухгалтера; економить робочий час та кошти на придбання бланків; гарантує автоматичну перевірку звітів на наявність описок та арифметичних помилок; підтверджує доставку та прийняття звітності.

Подання електронної статистичної звітності має переваги перед паперовою формою, оскільки: полегшує роботу бухгалтера; економить робочий час та кошти на придбання бланків; гарантує автоматичну перевірку звітів на наявність описок та арифметичних помилок; підтверджує доставку та прийняття звітності.

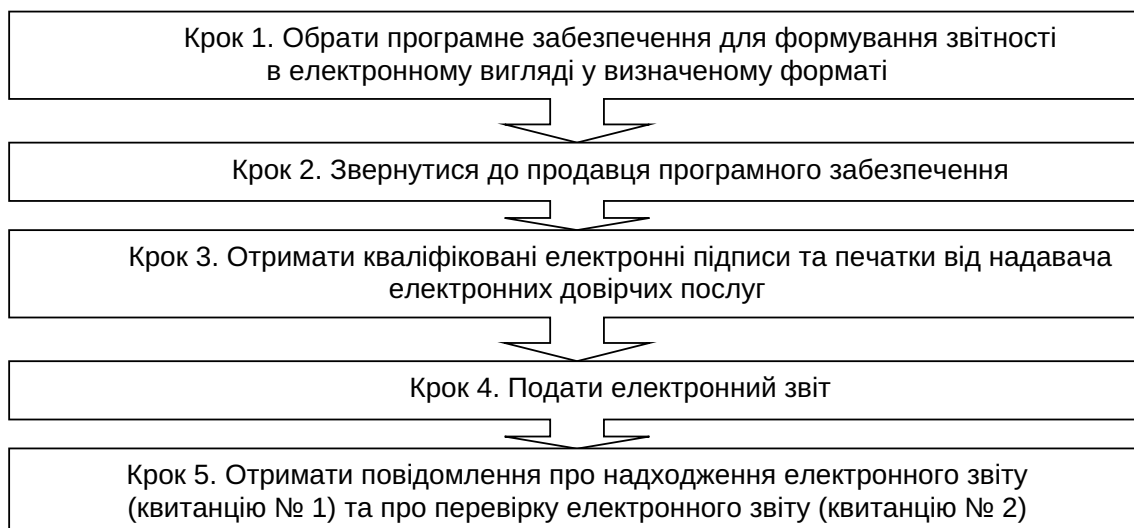

Рис. 4. Порядок подання електронної статистичної звітності

Висновки з проведеного дослідження. В результаті проведеного дослідження визначено та обґрунтовано основні аспекти складання та подання статистичної звітності суб'єктами господарювання. Збір, обробка і надання інформації про суспільне життя та рівень економічного розвитку суспільства забезпечується статистикою, яка надає корисну інформацію для побудови науково-обґрунтованого курсу економічного розвитку держави. Статистика охоплює всі галузі економіки країни, усіх суб'єктів підприємницької діяльності, які подають статистичну звітність про виробничо-фінансову діяльність та ресурсний потенціал. Формування звітності – це кінцевий етап визначення та подання статистичних даних про діяльність респондентів за установленими формами та у відповідні строки.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Альбом форм державних статистичних спостережень на 2022 рік. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/albom/albom_2022/zmist_al.htm (дата звернення: 23.02.2022).
2. Король А. Які звіти подавати Держстату у 2022 році – Держстат оприлюднив календар. URL: https://buh.ligazakon.net/news/208409_yak-zvti-podavati-derzhstatu-u-2022-rots--derzhstat-oprilyudniv-kalendar (дата звернення: 21.02.2022).
3. Мєрвєнецька В. Ф. Формування інформації у фінансовій та статистичній звітності сільськогосподарських підприємств для розрахунку макроекономічних показників. URL: <http://magazine.faa.org.ua/formuvannya-informacii-u-finansoviy-ta-statistichnij-zvitnosti-silskogospodarskih-pidприємств-dlya-rozrahunku-makroekonomichnih-pokaznikiv.html> (дата звернення: 21.02.2022).
4. Слободяник Ю. Б. Статистичний облік : Навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 128 с.
5. Тепер можна швидко дізнатись, які форми статзвітності потрібно подавати. URL: <https://interbuh.com.ua/ru/documents/onenews/65313> (дата звернення: 22.02.2022).

com.ua/ru/documents/onenews/65313 (дата звернення: 22.02.2022).

6. Як здати звітність в статистику в електронному вигляді? URL: aktiv.ua/ua/materials/articles/kak-sdat-elektronnyj-otchet-v-statistiku (дата звернення: 18.02.2022).

REFERENCES:

1. Aljbom form derzhavnykh statystychnykh sposterezhenj na 2022 rik [Album of forms of state statistical observations for 2022]. Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/albom/albom_2022/zmist_al.htm (accessed 23 February 2022).
2. Korolj A. Jaki zvyty podavaty Derzhstatu u 2022 roci – Derzhstat oprilyudnyv kalendar [What reports to submit to the State Statistics Service in 2022 – the State Statistics Committee has published a calendar]. Available at: https://buh.ligazakon.net/news/208409_yak-zvti-podavati-derzhstatu-u-2022-rots--derzhstat-oprilyudniv-kalendar (accessed 21 February 2022).
3. Mervencjka V. F. Formuvannja informaciji u finansovij ta statystychnij zvitnosti siljskogospodarsjkykh pidpryjemstv dlja rozrahunku makroekonomichnykh pokaznykiv [Formation of information in the financial and statistical reporting of agricultural enterprises for the calculation of macroeconomic indicators]. Available at: <http://magazine.faa.org.ua/formuvannya-informacii-u-finansoviy-ta-statistichnij-zvitnosti-silskogospodarskih-pidприємств-dlya-rozrahunku-makroekonomichnih-pokaznikiv.html> (accessed 21 February 2022).
4. Slobodjanyk Ju. B. (2010) Statystychnyj oblik [Statistical accounting]. Kyiv: Centr uchbovoji literatury. (in Ukrainian).
5. Teper mozhna shvydko diznatysj, jaki formy statzvitnosti potribno podavaty [Now you can quickly find out what forms of statistical reporting you need to submit]. Available at: <https://interbuh.com.ua/ru/documents/onenews/65313> (accessed 22 February 2022).
6. Jak zdaty zvitnistj v statystyku v elektronnomu vyghljadi? [How to submit reports to statistics in electronic form?]. Available at: aktiv.ua/ua/materials/articles/kak-sdat-elektronnyj-otchet-v-statistiku (accessed 18 February 2022).